

**Ключові слова:** етнос, демократичні права, політичні еліти, дуалізм, інтеграція, сегрегація, асиміляція, рівність перед законом.

**Ключевые слова:** этнос, демократические права, политические элиты, дуализм, интеграция, сегрегация, ассимиляция, равенство перед законом.

**Key words:** ethnos, democratic rights, political elites, dualism, integration, segregation, assimilation, equality before the law.

## **ВОЙЦЕХІВСЬКА ДАРИНА ЮРІЙВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри історії держави і права*

### **ВПЛИВ ВИЗНАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У ЗАКОНОДАВСТВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ В КІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ В УКРАЇНІ**

Визнання України демократичною і правовою державою на конституційному рівні визначило за собою обов'язки держави, які спрямовані на гарантуванні та забезпеченні прав громадян і свобод людини. В свою чергу становлення держави у світовому масштабі викликало потребу створити систему на міжнародному рівні, яка б регулювала правовий механізм захисту, забезпечення прав і свобод громадян України всіх національностей. Основною задачею демократичної і правової держави повинно бути створення умов, що дозволяють виражати, зберігати самотність будь-якої особи, яка належить до національної меншини. Важливо визначити сутність самого поняття «національна меншина». Г. В. Ф. Гегель зазначав «чим багатший предмет визначення, тобто чим більше сторін він пропонує для розгляду, тим різноманітніше можуть бути представлені на їхній основі визначення» [1, с. 86]. Ф. Капоторті, вважає, що національною меншиною є: «група населення, яка відрізняється від основної групи населення своїм етнічним походженням, чи то своєю національністю, чи то своєю мовою, чи то своєю релігією; за своєю кількістю поступається основній групі населення; не займає домінуючої позиції в країні; демонструє бажання зберігати свою самотність і свою культуру, традиції, релігію чи мову; не складається з недавніх емігрантів або біженців; має глибоке коріння в країні проживання» [2, с. 96]. В. Євтух, характеризує поняття «національна меншина» за взаємодією з іншими етнічними групами населення країни проживання, під час якої визначається статус у відносинах, які складаються в поліетнічному суспільстві, етнічна меншина є своєрідним різновидом спільноти людей, яка ґрунтується на їхньому соціальному походженні, межі терміну «етнічна меншина» визначаються його співвідношенням із терміном «етнічна група» та «національна група» [3, с. 159].

Офіційним документом, що запровадив поняття меншини, став Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, ухвалений Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. У ст. 27 він проголосив принцип, згідно з яким «у тих країнах, де існують етнічні, релігійні та мовні меншості, особам, які належать до таких меншостей, не може бути відмовлено в праві разом з іншими членами тієї ж групи користуватися своєю культурою, сповідувати свою релігію і виконувати її обряди, а також користуватися рідною мовою» [4]. У повному обсязі права меншин набули юридичного закріплення в Декларації про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, прийнятій резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 р. [5]. Положення міжнародних правових актів набули розвитку і систематизованого закріплення в Рамковій конвенції про захист національних меншин, прийнятій Комітетом міністрів Ради Європи на сесії в Страсбурзі 1 лютого 1995 р. Україна підписала Рамкову конвенцію 15 вересня 1995 р. і надала їй чинності. Україною була підписана Декларація прав національностей України 1991 р. та прийнято Закон України «Про національні меншини в Україні» в 1992 р. Основою всіх прийнятих надалі документів законодавчого рівня стало закріплення в Конституції України статті 11: «Держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України» [6].

Незважаючи на низку прийнятих законодавчих актів, К. М. Вітман, зазначає, що в Україні питання національних меншин та їх прав всіляко виводилося за межі політичного дискурсу протягом 1990-х років [7, с. 336]. Особливе значення має забезпечення прав національних меншин. Наразі це є однією з найважливіших проблем, які постають перед державою, особливо це питання стає актуальним з огляду адаптації українського законодавства до європейських стандартів. Забезпечення прав та захист інтересів національних меншин виступають фундаментом для формування складної правової, соціальної, релігійної системи результатом якої є пошук взаємної співпраці та поєднання державних та етнічних інтересів, серед яких збереження етнокультурної спадщини та самобутності меншин, визначення їхнього статусу. В. Петков і С. Петков слушно зазначають, що «необхідність подальших розробок загальнотеоретичних проблем, пов'язаних із визначенням правового статусу представників різних національностей, що мешкають в Україні, полягає в тому, що результати досліджень можуть бути використані при внесенні змін та доповнень до існуючого законодавства та при розробці державної програми стосовно національних меншин та корінних народів України [8, с. 44–56].

Отже, визнання національних меншин на законодавчому рівні виступає вихідним моментом та передумовою формування системи захисту прав меншин, які в свою чергу спрямовані на створення та удосконалення необхідної законодавчої бази, гарантуванні

забезпечення свободи громадян України всіх національностей та збереження і розвиток культурної, релігійної, мовної, національної самобутності.

### **Список використаної літератури:**

1. Гегель Г.В. Ф. Наука логики. – М., 1995. – С. 349.
2. Capotorti, F. Study on the rights of persons belonging to ethnic, religious and linguistic minorities. – New York, 1979, p. 452.
3. Євтух В. Б. Етнічна меншина: поняття, ознаки, функції / В. Євтух // Філософська і соціологічна думка. – 1994. – № 1–2. – С. 252.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_043](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043)
5. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин. Прийнято 18 грудня 1992 року Генеральною Асамблеєю ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_318#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text)
6. Конституція України. Прийнята 28 червня 1996 року Верховною Радою України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
7. Вітман К. М. Етнонаціональна політика постсоціалістичних країн: моделі, особливості, проблеми : монографія. – К. : Логос, 2007. – С. 336.
8. Петков В. П., Петков С. В. Питання наукової розробки проблеми правового статусу національних меншин в Україні // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 1998. – № 2. – С. 44–56.

**Ключові слова:** Національні меншини, захист прав національних меншин, міжнародно-правові документи, забезпечення прав.

**Ключевые слова:** Национальные меньшинства, защита прав национальных меньшинств, международно-правовые документы, обеспечения прав.

**Key words:** National minorities, protection of the rights of national minorities, international legal documents, ensuring rights.

### **СЕМЕНОВА АЛЬБИНА ПАВЛІВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри історії держави і права*

### **ІНСТИТУТ АЛІМЕНТНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ТА СЬОГОДЕННЯ**

Створення дієвого механізму реалізації права на отримання аліментів було та залишається актуальним питанням для законодавців. 28 серпня 2018 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне